

Lach, huil, zing, dans en verwonder

De wereld van animatie is zo veel groter dan de tekenfilmpjes waar je kleine nichtje naar kijkt. Kaboom Animation Festival vertoont de mooiste films over grottemensentema's als oorlog, sex en liefde. We spraken drie vrouwen uit de business.

TEKST MARISKA VERMEULEN

Nooteer 24 maart t/m 2 april maar vast in je agenda: dan heb je de kans om je onder te dompelen in de wereld van animatie tijdens Kaboom Animation Festival. En die wereld is een stuk interessanter en volwassener dan de standaard Disneyfilm. Tijdens het festival wordt het nieuwste, creatiefste en gedurfdste werk van top-animators uit de hele wereld vertoond. Openingsfilm is het magisch-realistische *Nayola*, waarin José Miguel Ribeiro de ingrijpende effecten van een oorlog op drie generaties vrouwen verbeeldt. Ook één voor op je lijstje: *Unicorn wars* van Alberto Vázquez, meermalen bekroond en omschreven als 'Bambi meets Apocalypse now'. Vergis je niet: deze provocerende en originele horrorkomedie waarin teddyberen oorlog voeren met eenhoorns gaat over religieus extremisme en fascisme... En er is meer te doen op het festival. Je kunt met eigen ogen de vele mogelijkheden

van virtual reality zien, obscure titels bekijken, experimentele animatie ontdekken én een prikkelende show rond perfectie in sex en animatie bijwonen. Hoofdthema van het festival is Beyond Perfection, waarbij wordt ingezoomd op onze focus op het perfecte lichaam. Wat als perfect wordt gezien verandert continu, maar wat is de impact hiervan op mensen en in het creatieve proces? Een mooie film hierover is *My love affair with marriage* van Signe Baumanes, over Zelma die merkt dat haar lichaam steeds meer gaat protesteren wanneer ze op zoek gaat naar de perfecte man. En er is natuurlijk nog veel meer, dat we hier ónmogelijk allemaal kunnen opnoemen. Dat animatie een ongelooflijk divers medium is, is in elk geval een eyeopener.

Kaboom Animation Festival vindt plaats van 24 t/m 29 maart in Utrecht en van 30 maart t/m 2 april in Amsterdam, en online is ook van alles te zien. Kaarten zijn te koop op kaboomfestival.nl.

Animator LORI MALÉPART

DE CANADESE ANIMATOR BRAK DOOR MET DE KORTE FILM *LE CLITORIS*. OOK TE ZIEN OP KABOOM: HAAR KORTE DOCUMENTAIRE-SERIE *MAGICAL CARESSES*, WAARIN ZE OP AANDOENLIJKE WIJZE MASTURBATIE-VERHALEN VAN VROUWEN DEELT.

Had je verwacht dat je korte film over de clitoris zo succesvol zou zijn? «Totaal niet! De film heb ik aan het eind van mijn studie animatie aan de Universiteit van Montreal gemaakt en ik dacht dat alleen vrienden en studiegenoten 'm zouden zien. Maar ik begrijp wel dat er veel vraag naar de film is; toen ik op een Wikipedia-pagina over de clitoris belandde, was ik zelf ook in shock hoe weinig ik er eigenlijk over wist. Ik ben blij dat er nu meer aandacht voor dit interessante orgaan is, want het was lang verdwenen uit de biologieboeken. Alsof de seksualiteit van vrouwen er in deze patriarchale maatschappij niet mag zijn of minder belangrijk is. Het is puur seksisme dat we zo vaak tekeningen van penissen zien, maar vulva's en clitoris-

sen verborgen worden en als gecompliceerd worden weggezet. Zo mysterieus zijn die helemaal niet, er rust simpelweg een taboe op.»

Waarom is animatie zo'n goede manier om de clitoris meer aandacht te geven? «Het is speelser en daardoor toegankelijker. Met animatie kon ik een personage maken van de clitoris, wat ontzettend leuk was om te maken maar er vooral meer belang aan geeft. Door een taboeonderwerp schattig en humoristisch te maken, is het makkelijker om serieuze zaken aan de kaak te stellen.»

Tijdens Kaboom draait ook *Magical caresses* waarin je masturbatieverhalen van vrouwen uitbeeldt. Hoe ben je hierop gekomen? «Toen ik onderzoek deed naar de clitoris, kwam ik in Montreal boeken tegen met anonieme masturbatieverhalen van vrouwen. Ik speurde de vrouwen op en vroeg enkele van hen hun verhaal in eigen woorden nog eens aan mij te vertellen. Je hoort hun eigen stem en gelach ook in de filmpjes, het is een soort documentaire. Tijdens Kaboom is het verhaal te zien van iemand die pas op late leeftijd ging genieten van masturbatie en van iemand die opgroeide in een religieus gezin en fantaseën over Jezus had. Alle vrouwen waren er erg door geraakt dat hun verhaal zo tot leven kwam en nu de wereld over reist. Ik hoop dat mensen zich hierdoor

minder alleen of schaamtevol voelen als ze masturberen. Masturberen is hartstikke gezond en zou meer aangemoedigd moeten worden. Of je het nou elke dag doet of nooit: er is geen normaal, als jij je er maar comfortabel bij voelt.» >

“Ik maakte een personage van de clitoris, waardoor het schattig en humoristisch werd”

In Lori's film is de clitoris een personage.

Uit *Magical caresses*, een docu-animatie over anonieme masturbatie-verhalen.

VR-creator VICTORINE VAN ALPHEN

ZE REISDE DE WERELD OVER MET HAAR BEKROONDE VIRTUAL-REALITY-PROJECT IVF-X, WAARBIJ JE JE EIGEN CYBORG-BABY BROEDT EN ONTMOET. NU SELECTEERT ZE ALS CURATOR VOOR KABOOM HET BESTE VR-WERK.

Je hebt voor IVF-X een Gouden Kalf voor digitale cultuur gewonnen. Hoe belangrijk was die prijs voor je? «Ongelofelijk belangrijk, maar dat merkte ik pas toen ik hem kreeg. Ik combineerde op een totaal nieuwe manier allerlei media, zoals virtual reality en theater. Daardoor was er nog geen standaard waaraan mijn werk moest voldoen, dus ik wist nooit zeker of ik op de goede weg zat. Dat Gouden Kalf vertelde mij dat de kwaliteit van mijn werk werd gezien. Het gaf me een stukje zelfvertrouwen dat ik daarvoor nog niet had.»

Hoe ziet zo iets als het broeden van een cyborg-baby eruit? «Als bezoeker zit je in een heel intieme sfeer in een ivf-kliniek van de toekomst. Tegenover je zitten mensen in futuristische pakken die je allerlei vragen stellen om die cyborgbaby – een mix tussen mens en computer – te kunnen broeden. Wat wordt het gender, de huidskleur, wordt het kind sensueel of rationeel of een mengsel daarvan? Dat proces maakte veel los. Homostellen waren blij dat ze samen een baby konden maken, christelijke stellen wilden soms liever niet beslissen omdat ze alles aan het kind willen overlaten, en tot mijn fascinatie vonden veel jonge vrouwen een echt kind een te grote opoffering, dus kwamen ze bij ons een digitale maken. Het was bijzonder om van zo dichtbij de intieme verlangens en dynamieken en zelfs

ruzies van stellen te zien. Toen ze vervolgens hun cyborgbaby ontmoetten, werden sommigen verliefd en anderen boos dat-ie niet meer op een mens leek.»

Waarop heb je gelet bij de VR-selectie voor Kaboom? «De manier waarop een werk een totaal eigen manier vindt om iets te vertellen. Ik voelde me vooral aangetrokken door abstracte ervaringen waarbij er geen werkelijkheid meer is en zwaartekracht, tijd en ruimte anders lopen. Ik was verrast hoe menselijk en mooi het is als je alleen intuïtief en emotioneel ergens doorheen gaat, zoals in de game *Immortelle*. Dat is echt de toekomst van VR. In *Cycle of violence* heeft een andere maker ontzettend mooi de dynamiek weergegeven die speelt in een relatie met iemand met borderline. Ook mooi is het intieme VR-docu *The choice*, waarin een meisje uit Texas op één meter afstand van je zit en vertelt dat ze geen abortus op haar doodzieke foetus mag laten plegen. VR is dus allang niet meer alleen gericht op spektakel, maar steeds meer op empathie. Al heb ik ook de hilarische ervaring *Kidnapping at Vostok* geselecteerd, waarin je een wetenschapper bent die ontvoerd wordt en ergens in arctisch gebied wakker wordt waar je kidnappers de ene na de andere domme fout maken.»

IV-X zien? Schrijf je in op victorinevanalphen.nl

“Veel jonge vrouwen vonden een echt kind een te grote opoffering en kwamen bij ons een digitale maken”

Je wandelt letterlijk door een animatiewereld tijdens het virtual reality-programma van Kaboom.

FOTOGRAFIE JAMIE KORBEE

Still uit *Koning Worst*, de prequel van *Knor*.

Animator MASCHA HALBERSTAD

WON MET HAAR ANIMATIEFILM *KNOR* DRIE GOUDEN KALVEREN: VOOR BESTE FILM, REGIE EN PRODUCTION DESIGN. ZE MAAKTE DE FILM IN HAAR EIGEN STOP-MOTIONSTUDIO IN ARNHEM. DE FILM IS SAMEN MET PREQUEL *KONING WORST* OP HET FESTIVAL TE ZIEN.

Wat vind je zo mooi aan animatie? «Stop-motion is een fantastische techniek om dingen tot leven te wekken: door tastbare miniatuurfiguren en -objecten telkens in een net iets andere houding te fotograferen, lijken ze te bewegen. Je bent eigenlijk een soort god, in de zin dat je je eigen wereld helemaal kunt creëren. Omdat ik echte objecten fotografeer, geldt dus ook: *what you see, is what you get*. Zo ben ik zelf ook.»

Je film *Knor* was een hit. Wat doet dat met je? «Natuurlijk is die erkenning fijn. Tijdens de première in Berlijn voelde het nog veel te kwetsbaar om naar *Knor* te kijken, maar inmiddels kan ik zien dat we echt iets

moois hebben neergezet. Het is lastig te zeggen waarom de film zo succesvol is, ik denk omdat je voelt dat er veel liefde en lol in het maakproces zit. Ons team heeft tijdens de hele coronaperiode doorgewerkt, waardoor een familiegevoel ontstond. Ook hadden we een goed startpunt met een geweldig boek, geweldige bewerking én geweldige stemacteurs, want bij een animatiefilm komt éerst het geluid. Verder denk ik dat veel kinderen het leuk vinden dat het verhaal zo edgy is. Alles moet tegenwoordig zo braaf, maar kinderen kunnen echt veel meer hebben dan ze nu krijgen voorgeschoteld. Al zou me dat wel de Oscarnominatie kunnen kosten, want in Engelstalige landen vinden ze *Knor* wel heel heftig en expliciet. In Italië ook trouwens; de film werd daar aan duizend kinderen vertoond en die bléven maar vragen stellen over de slechte opa. Toen zei ik maar: 'In Nederland zijn gewoon veel slechte opa's, in Italië niet', haha!»

Zien we jouw vrouwelijke blik terug in je films? «Honderd procent! Ik moest net zo lachen: een mannelijke kijker had een recensie achtergelaten waarin hij schreef dat hij *Knor* goed vond, maar dat 'alle essentiële mannelijke personages slecht of onbruikbare losers waren'. Dat klopt denk ik wel, al zit de vrouwelijke blik er vooral in dat het heel erg over emoties en onderlinge relaties gaat. Daarnaast zaten op alle belangrijke posities voor deze film vrouwen. Ik vind het sowieso heel stoer dat Marleen Slot en ik het hebben aangedurfd om in een oude garage van 650 vierkante meter onze eigen animatiestudio Holy Motion te starten. Het bewijs dat als je iets echt wilt, het ook lukt.» •

“Als een soort god kun je helemaal je eigen wereld creëren”